

Turkuaz Medya İhracat Seferberliđi Zirvesi, Bilişim Sektörü

“Türkiye’nin Hizmet İhracatı Vizyonu, Fırsatlar ve Yeni TeŐvikler” Paneli,

18 Kasım 2022, İstanbul

Ticaret Bakan Yardımcımız Sn. Volkan Ađar,

Eximbank Genel Müdürü Sn. Ali Güney,

İGE A.Ő Genel Müdürü Sayın Kasım Akdeniz,

Hizmet İhracatçıları Birliği Başkanı Sn. Prof. Ahmet Bolat,

Deđerli Katılımcılar,

TeŐekkür ederim Dilek Hanım,

Sizleri Őahsım ve DıŐ Ekonomik İliŐkiler Kurulu – DEİK adına saygıyla selamlıyor; İhracat Seferberliđi Zirvesi’nin Bilişim ve Hizmet Sektörü ayağında iŐ dünyamızla bir arada olmaktan mutluluk duyuyorum.

Mevlana’nın bildiğiniz meŐhur pergel metaforu vardır: **“Pergelin iğneli ayağını sabit tutup, diğerini tüm dünyaya ulaŐacak Şekilde ağmak.”**

Ben de, DEİK’in misyonunun ve mottosunun “Ticari Diploması” olması sebebiyle, hizmet ihracatının ölkemiz boyutundan baŐlayıp küresel

ölçeğe geçerek, atılacak adımlara ışık tutacak görüşlerimi paylaşmak istiyorum.

Baktığımızda, hayatımızda ciddi değişimlere sebep olan Covid-19 salgını sürecinde de, Türkiye'nin mal ihracatı dışında hizmet ihracatında da artış görüyoruz. 2019 yılında 62,7 milyar \$'a ulaşan hizmet ihracatımız 2020 yılında salgının hizmet sektörünü daha çok etkilemesi nedeniyle 35,4 milyar \$'a geriledi, ancak hızlı bir geri dönüşle 2021 yılında 58 milyar \$'ı geçti. 2022 yılının ilk 9 ayında 66 milyar \$ seviyesinde bir hizmet ihracatı görüyoruz ki bu, makul bir sürede 100 milyar \$'ı geçeceğimizi de gösteriyor.

Mal ihracatının önemli bir tamamlayıcısı olan, hizmet ihracatının son yıllarda değeri daha çok bilinmeye başlandı. Hizmet ihracatı sadece döviz kazandırıcı bir araç olmasından değil, istihdamın ve uluslararası doğrudan yatırımların artmasındaki rolü, küresel tedarik zincirlerine entegrasyon ve oluşturduğu katma değer ile de ekonomilerin gelişime katkı sunuyor.

Teknoloji, bilişim, iletişim ve ulaşım altyapısının hızlı gelişimi ve "dijital ekonomi" kavramının hayatımızın her aşamasına girmesiyle, hizmet ihracatı ülkelerin öncelikli alanları arasına girdi.

Salgın sürecinde AB ülkelerinde hizmet ihracatının toplam mal ve hizmet ihracatındaki payı 2021 itibarıyla % 33. Ülke bazında baktığımızda Luxemburg'da % 80'in, İrlanda ve İsrail'de % 50'nin üzerinde. Ülkemizde ise % 20'nin biraz üzerinde olduğunu görüyoruz. Elbette bu noktada da makul bir dengenin olması gerektiği açık.

Hizmet sektörünün, ihracat olsun veya olmasın, en önemli girdisi insan faktörü. Bu açıdan, Türkiye'nin hizmet ihracatı potansiyelinin yüksek olduğu ortada. Genç ve eğitilmiş nüfusumuzun varlığı ve özellikle son

dönemde teknolojiyi sadece kullanmayıp, teknoloji üreten bir neslin geldiğini görmek de umutlarımızı artırıyor.

Hizmet ihracatı dediğimizde, eskiden ilk akla gelen turizm oluyordu. Bugün de bu sektör hala en önemli hizmet ihracatı kalekimiz. Ancak son yıllarda ilave olarak; eğitim, sağlık, lojistik, yazılım, bilişim, eğlence gibi birçok sektörün de ön plana çıkmaya başladığını ve hizmet ihracatımıza önemli katkı sunduklarını görüyoruz.

Bu sektörler DEİK açısından da önem arz ediyor. DEİK'in sayısı 151'e ulaşan İş Konseyleri yapılanması ağırlıklı olarak ülke bazlı. Sektörel İş Konseylerimizin sayısı, tercihimiz neticesi az olmasına rağmen, neredeyse tamamının hizmet ihracatını yapan sektörler olduğunu belirtmek istiyorum. Eğitim Ekonomisi, Sağlık Turizmi, Lojistik, Uluslararası Teknik Müşavirlik ve Dijital Teknolojiler İş Konseylerimiz ülkemize daha fazla hizmet ihracatı sağlamak üzere faaliyette bulunuyorlar.

Sektörel İş Konseylerimiz;

İlgili sektörün uluslararası çapta daha saygın ve rekabetçi konuma gelmesi adına; yurt dışına açılma süreçlerine destek vermek, yurt dışı talebi ülkemize yönlendirmek, firmalarımızın tedarik zincirlerindeki değişikliklere karşı konumlanmasını sağlamak, kamu ve uluslararası kurumlarla eşgüdüm sağlamak ve bu sektörlerde ülkemizi bir 'cazibe merkezi' haline getirmek için çalışıyor.

Son olarak, Dijital Teknolojiler İş Konseyimizi kurduk ve büyük bir talep gördük. Dijital teknolojiler alanında öne çıkan; bulut teknolojisi, fintek, mobil teknolojiler, oyun, siber güvenlik, yazılım teknolojileri, yenilikçi teknolojiler, girişim sermayesi ve sağlık teknolojileri şeklinde 9 komitemizle çalışıyoruz.

Peki ne yapmayı hedefliyoruz dersiniz, DEİK olarak dijital teknolojiler alanındaki şirketlerimize, girişimcilerimize, start-up ve scale-up'lara, yurt dışında yeni kapılar açmayı, yeni dünya markaları çıkarmayı hedefliyoruz. 151 İş Konseyimizin dünyanın dört bir yanına yayılmış küresel networkünü, ülkemizdeki dijital teknoloji şirketleriyle buluşturmak, DEİK'in ticari diplomasideki gücünü ve küresel ufkunu kullanarak, ülkemizin diğer ülkelerle dijital koridorlar oluşturmasını hedefliyoruz.

Türkiye'nin dijital ekonomideki marka değerini bir üst lige taşımak ana hedefimiz. Türkiye'de dijital teknolojilerin güncel büyüklüğü yaklaşık 30 milyar \$ seviyesinde ve 2022 yılında % 10 büyüme bekleniyor. Globalde sektörün büyüklüğü ise yaklaşık 4,4 trilyon \$'a ulaşmış durumda. Bu da gösteriyor ki, Türkiye'nin bu alanda yürüyebileceği çok büyük bir fırsat yolu var. Siber güvenlikten oyuna, bulut teknolojisinden yazılıma kadar muazzam bir potansiyelimiz söz konusu. Biliyorsunuz, ülkemizden şu ana kadar 6 şirketimiz unicorn olma başarısı gösterirken, bu şirketlerden 2'si 10 milyar \$'lık büyüklüğe erişerek decacorn oldu. İş Konseyimizin üyeleri arasında dünya çapında ses getiren ve start-up ekosistemimizin büyümesinde büyük rolü olan bu unicornlarımız da yer alıyor.

DEİK olarak yurt dışı girişim sermayesi fonları ile Türkiye'deki startup, scaleup ve yerli girişim sermayesi fonlarını bir araya getirecek platformların oluşturulmasını sağlayarak, sektöre yapılan girişim sermayesini hem adet, hem de hacim olarak artırmayı hedefliyoruz. Global hedefler ile dijital teknolojilerde dünya ile uyumlu teknoloji ihracatımıza eşik atlatmak istiyoruz.

Son olarak, finans sektörümüzü de önemli bir ihracat sektörü olarak tanımlamak yerinde olacaktır. İstanbul Finans Merkezi Kanununda İFM’de yer alan ve finansal hizmet ihracatı yapan firmalara önemli teşvik ve desteklerin verileceğini görüyoruz.

Hizmet ihracatımıza daha fazla katkı sağlamak amacıyla önemli adımlar atıldı.

- Öncelikle Ticaret Bakanlığımız bünyesinde Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğünün kurulması önemliydi.
- Buna bağlı olarak, hizmet ihracatını artırmak için sağlanan destek programları var.
- Hizmet ihracatı yapan alt sektörleri kapsayacak şekilde Hizmet İhracatçıları Birliği de önemli bir kazanım.
- İstanbul Finans Merkezi’nin avantajlarından birisi de finansal hizmet ihracatını da odak noktasına alması.
- Sağlık önemli bir sektör demiştim. Son 20 yılda önemli reformların yapılmış olması, PPP projeleri ile hastane alt yapısının çoğalması sağlık turizminin gelişmesini sağladı. Firmalarımızın sunduğu yüksek kalitede sayesinde, sağlık hizmetleri alanında en fazla tercih edilen ülkelerden biri olduk.
- Eğitim bir diğer önemli sektör. Özellikle son 5 yılda üniversitelerimizde okuyan uluslararası öğrenci sayısı 48.000’den 200.000’in üzerine çıktı. UNESCO verilerine göre, dünyada en çok uluslararası öğrenciye sahip 10 ülkeden biriyiz, Avrupa’da ise ilk sıradayız.

- Türk dizileri de tüm dünyada seyredilmekte ve doğrudan katkısının dışında, ülke tanıtımının yapılmasında da dolaylı olarak rolü oluyor.

Bu adımları çoğaltmak mümkün. Ancak ben öğleden sonraki panelde daha detaylı konuşulacak olan bilişim sektörüne değinmek istiyorum.

Salgın sonrası dönemde hayatımıza daha fazla giren kavramlardan birisi de dijitalleşme oldu. Esasında, dijitalleşme salgın öncesinde de hayatımızda vardı ancak, salgın sonrası hayatımızın her alanında kendisini çok daha fazla hissettirdi. Ben bu noktada artık dijitalleşme yerine “Dijital Ekonomi” kavramını kullanmayı tercih ediyorum. Bugün, şirketlerin ve kurumların, ya da daha genel bir ifadeyle organizasyonların, dijitalleşme stratejilerine önem vermesi bir zorunluluk. Elbette bu köklü değişimin merkezinde de yazılım ve bilişim teknolojileri sektörü bulunuyor.

Türkiye'nin son yıllarda çıkardığı unicorn ve decacornlara baktığımızda, ilk anda oyun sektörü akla gelse de, arkalarında yazılım ve bilişim sektörünün desteğini alan ve bu destekle, hem teknoloji üreten hem de küçük ve orta ölçekli firmaları dünyadaki küresel tedarik zincirine entegre eden ve yeni iş modelleri çıkaran firmalar olduğunu görüyoruz. Bu tür firmalarımızın çoğalması sadece kendi adlarına değil, onlarla birlikte büyüyen bir ekosistemi de beraberinde sürüklediği için, her birinden çıkan ve çıkacak olan yeni firmalar, yeni unicorn ve decacornlarla dünya markaları haline gelmeleri, hizmet ihracatımızın artmasına önemli katkı sağlayacak.

Bugün dijitalleşme bir tercih değil bir zorunluluk ve bu yüzden ben **dijital ekonomi** diyorum. Bu sürece daha iyi ve daha hızlı uyum sağlayan firmalarımız ve kurumlarımızın ayakta kalacağı, zamanında ve yeterince

uyum sağlayamayanların sahneden çekileceği bir ekosistemde yaşıyoruz. Türkiye'nin genç ve teknolojiye yatkın nüfusu en büyük avantajımız. Bize düşen de, bu kaynağı akılcı stratejilerle birleştirerek dijital dönüşümü her alanda desteklemek.

Sözlerime bu duygularla son verirken, panele davetinizden dolayı teőekkür ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Nail OLPAK
DEİK Başkanı